

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyen szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
 Pletta Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 megküldésére vonatkozó felszo-
 lalmások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-65 szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 Azonkívül az összes hirdetés
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Ideiglenes iskolalátogatók.

Nagybecskerek, augusztus 16.

Népoktatási törvényeink több intézménnyel biztosítják a kapcsolatot iskola és közönség között. Ez egyik becses irányzata a törvénynek, mert miként a növényzet felüdüléséhez szükséges a meleg, csendes eső, úgy az iskola kül- és beléletére üdvös hatással van a szülei ház, s ennek képviselőiben a művelt közönség buzgó érdeklődése. Ily intézmények: a népnevelési bizottság, az iskolaszék, az iskolai gondnokság, a melynek hatáskörét a népiskolai hatóságokról szóló 1876. évi XXVII. t. cz. 8—17. 55 §§-ai szabályozzák.

A népnevelési bizottságnak véleményezési és indítványozási joga van a törvényhatóság összes népiskolai ügyeire nézve. E bizottság — buzgó érdeklődés mellett — nagy lendületet adhatna minden törvényhatóságban a népnevelés ügyének; de sajnos, hogy ezen intézmény alig egy-kéttörvényhatóságban kelt életre s ott is vajmi kevés nyomot hagyott működésében.

Az iskolaszéki intézmény ellen sürűn hangzik a panasz, hogy kiterjedt hatáskörében sok helyen úgy befolyásolja, különösen az iskola beléletét, hogy az inkább bénítja az iskola hatását. De másrészt nem tagadható, hogy a hol az iskolaszék művelt és buzgó egyénekből áll, az ily iskolai helyhatóság becses tényezője s előmozdítója az iskola felvirágzásának.

Az állami iskolai gondnokságok a legtöbb helyen közmegelegedésre látják el az iskolai felügyeletet. Ennek nyitja abban keresendő, hogy míg az iskolaszékek választás utján alakítatnak s a választásra jogosított testületek nem mindig az iskola érdekeit tartják szem előtt, mert bizony sok esetben, nem az oktatásügyhöz értő, az iránt érdeklődéssel viseltető, buzgó egyének választatnak be; addig az állami iskolai gondnokságok alakításánál a tanfel-

ügyelők, felelősségük tudatában szem előtt tartják utasításuk azon szakaszát, a mely szerint „a helybeli, vagy a közel vidéken lakó s az iskolai ügyekhez értő és az iránt szeretettel viseltető művelt egyének közül” kell gondnoksági tagokat a közoktatásiügyi miniszternek kinevezésre ajánlani.

A népiskolai hatóságokról szóló törvény a tanfelügyelet körében is tért nyújt a művelt, ügybuzgó közönségnek, hogy a népoktatásügyi fellendítésén közreműködjenek. E törvény 3. §-a ugyanis feljogosítja a közoktatási minisztert arra, hogy „ideiglenesen megbizhat ahhoz értő és önként vállalkozó egyéneket az iskolalátogatásokban való segédkezéssel”.

Wlassics Gyula közoktatási miniszter kiváló súlyt helyez a tanfelügyelet erősítésére. E végből a tanfelügyelők helyzetének javítását s a feladatuk megoldásához szükséges módok és eszközök biztosítását tűzte célul maga elé. A pénzügyi helyzet azonban mindkét irányban nagyon is korlátolt cselekvést enged. Hiszünk mindazonáltal, hogy már a jövő évi költségvetésben felismerhető lesz a miniszter ez irányú cselekvésének a nyoma.

Tudomásunk van arról, hogy a miniszter az ideiglenes iskolalátogatási intézményt kívánja az eddiginél fokozottab mértékben kiterjeszteni. Ez által kíván segíteni egyfelől azon s bajon, hogy a tanfelügyelők a gondozásukra bizott iskolákat a legjobb igyekezet mellett sem képesek évenként, miként a törvény rendel, meglátogatni, másfelől ily módon kívánja a miniszter a hazafias, művelt közönséget a magyar nemzeti népnevelés iránt való meleg érdeklődésre buzdítani s megnyerni.

Eddig is vannak ily megbizott iskolalátogatónk, s közülük nem egy tesz becses szolgálatot a népoktatásügynek; ámde valami különös eredményt nem mutathatnak fel általában, még ha buzgóság

és rátermettség sem hiányzott, egyszerűen azért, mivel az iskolalátogató hatásköre nincs körvonalozva. A tanfelügyelői utmutatás 15. §-a e tekintetben csak annyit mond: „Az iskolalátogatásokkal megbizott egyének, a tanfelügyelők számára kiadott utasítások szellemében járnak el, a mely utasítást a tanfelügyelőtől a szükséges magyarázatok kíséretében elkérlik.” Ez igen tág magyarázatot enged a semmittevéstől egész a tullépésig.

Ugy tudjuk, hogy a miniszter az iskolalátogatók számára utasítást fog adni, a melyben hatáskörüket szabatosan meg lesz állapítva. Ezután széles körben maga a miniszter fogja felszólítani a tanügy iránt szeretettel s buzgalommal viseltető és ahhoz értő egyéneket, hogy bizonyos számú községekben az iskolák meglátogatását és megvizsgálását vállalják el. Első sorban felszólítja a képviselőket, s kéri fogják őket az iskolalátogatói tisztség elfogadására. Igen helyeseljük a miniszter ezen szándékát, mert ily módon nagy mértékben kelterhető föl a képviselők érdeklődése a népoktatásügy iránt, a minek üdvös hatása fog majd nyilvánulni a képviselőházban a népoktatásügyek tárgyalásánál.

Ha majd néhány száz ily hazafias buzgalmu iskolalátogató néz utána a községekben, hogy mily sikerrel és különösen mily szellemben tanítanak népnevelőink, mennyiben van érvény szereve a magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi XVIII. t. cz. rendelkezésének s e részben való tapasztalataik fölül a minisztert híven és megbizhatóan fogják informálni: a miniszter módot és alkalmat fog keresni és találni népoktatási törvényeink orvoslására és némileg segítve lesz azon bajon, hogy a tanfelügyelők legjobb akarat és buzgóság mellett sem képesek feladatukat teljes mértékben megoldani.

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Bujkovszky Gusztáv.

— A „Torontál” eredeti társzaja. —

Szomorú zsoltár dala hatja át az éjszakát. Virasztó hívek könyörögnek Bujkovszky Gusztávnak, lelkipásztoruknak üdvéért, a ki itt hagyta őket árván, vigasztalanul, a férfikor delén ugyan kissé már túl, de ép erőben, izmosan mint a caédrus, védő lombjai alá fogadva egyházát, községét. Kidőlt a küzdők sorából a testbenlélekben egyaránt erős férfi, az ő vége is mindnyájunknak közös, kikerülhetlen sorsa volt — a halál.

Bujkovszky Gusztáv 1843-ban született Korponán. Középiskoláit Selmeczbányán, teológiai és egyetemi tanulmányait Pozsonyban és Jenában végezte, s már 22 éves korában szentelték ág. ev. pappá a fiatal, nyulánk természetű teológust, ugyancsak Pozsonyban. Alighogy az egyház bajnokává avatták, máris igen fontos állomást töltött be: a stajerlakai egyház lelkipásztora és a hánsági esperesség utazó papja lett. Szülővárosától távol, itt a délvidéken kezd meg működését, rendezetlen erkölcsi s anyagi viszonyokkal állva szembe, mert érzett magában elég erőt azok leküzdésére, soha nem számítva tetteiért hállára, elismerésre: a mit tett, azt kötelességből tette. Már mint ifjú utazó lelkésznek nagy érdemei vannak egyháza gyarapítása körül. Ajkain az apostolok szózatával járja be kerüle-

tét és stajerlakai lelkészkedése közben több egyházat létesít, így pl. az orsovait, resiczait, verseczait, fehértemplomit. Midőn már hét év óta töltötte be lelkési hivatalát, meghalt az öreg Kramár Péter, Lajosfalva érdemes lelkésze. A magukra maradt hívők, hallván Bujkovszky érdemeit s többen mint utazó papot személyesen is ösmervén, Kramár Bélának, akkoriban még temesvári lelkésznek ajánlatára őt választották meg egyhangulag lelkipásztoruknak. Bujkovszky választása már most, a két egyház megitszetei bizalma között, nehéz volt. De ő inkább ott hagyta a már rendezett egyházközégeket, hogy ide jöjjön, a hol nem annyira az egyházi viszonyok szervezése hívta föl tevékenységét, mint inkább a politikai, társadalmi élet bonyolult, homályos viszonyaira kívánt fényt deríteni. Stajerlaktól való megválasztásán igen megkönnyítette az, hogy hozott magának onnan hű hitvest, Florian schütz Máriát, a ki boldog családi életükben mint szerető nő, az élet bajaiban mint tanácsadó, vigasztaló feleség töltötte be hivatását férje utolsó lehelletéig.

Ebben az egyházközségben telt el további huszónhárom évi működése. Első tette az volt, hogy községre és járása élén álló hűtlen sáfárokat állásukból távozni kényszerítette. Fegyverrel ellenük a szó, s támadásának alapja az igazság. E két eszközzel fölfegyverezve még a bíres Scudier tabornokkal is bátran szembe nézett, midőn községét védelmezte. A volt határvidéki intézmény helyebe nemokára a magyar alkotmány lépett. Mint az új alkotmányos élet lelkes apostola lép föl, magáévá teszi a akkoriban keletkezett szabadelvű párti eszméket,

itt a délvidéken pártot szervez, vezérségét rövid idő alatt magához ragadja s azóta e párt mindig szabadelvű utasítással küldötte követeit a törvényhozásba. E politikai szerepés pályája persze korántsem oly sima, mint az a papirlap, a melyen tollunk végig szánt. Sok gát akadály, kishitűség, rosszhiszeműség leküzdésébe került az eredmény neki. Minthogy azonban mindig csak az igaz uton, jogos eszközökkel küzdött, vele és általa mindig csak a jónak és nemesnek lehetett győzedelmeskednie.

A nyilvános életben folytatott működése csak kiegészítette az egyházit. Akart hívei anyagi helyzetén javítani, hogy így erkölcsi erejüket is emelje; alapított nekik pénztintézeteket, a hol a kisgazda könnyen s a viszonyokhoz képest elég olcsón jutott segélyhez. S minthogy belatta, hogy anyagi jólétünk biztosítja a szellemi is, létesített egy egyházi és iskolai alapot, a melynek vagyona ma már ötvenezer forinton felül van. Szerették is hívei mind, mert szerető szíve fordult hozzájuk. Azt a csekély töredéket, a mely egyházból kiválva a nazarénizmus tévutain bolyongott, nem bántotta, hogy el ne idegenítse még jobban egyházától, de még azt is szerette: a mennyiben hozzáfordultak tanácsal, készségesen segített rajtuk, anélkül, hogy valaha valamit is szemükre hányt volna felsőbb-sége érzetében. Mint nyájának jó pásztorja és családjának jó édesatyja, lelkészársainak pedig önzetlen kártársa, igen mélyen érzett a szegény özvegyek és árvák iránt. Szíve egész melegével karolta fel a lelkészek özvegyeinek és árváinak ügyét s bár ezek gyám és nyugdíjintézete megvalósításában megakadályozta a halál, eszméje

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 19. városi közgyűlés.
Augusztus 20. Az ipartestület zászlószentelése.
Augusztus 21. Milleniumi végrehajtó b. ülés.
Augusztus 21. Megyei rendkívüli közgyűlés.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.
A Ganz-gyár építési irodája az uri-utczán, a Schubert házban van.

Személyi hír. Krisztics János polgármester szabadságidejének leteltével tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre és ismét átvette hivatala vezetését.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete e hónap 19-én délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését.

— **Esküvők.** Draxler Arthur, Draxler Ferencz nagyikikindai földbirtokos fia, e hónap 13-án vette oltárhoz Jung Ninát, Jung Ferencz takarékpénztári igazgató leányát. — Ernuszt Gyula zombolyai kir. aljárásbíró e hónap 14-én esküdött meg Horváth Emmával, Horváth Lukács, zombolyai bir. végrehajtó leányával. — Pakulár Gerő nagyikikindai m. kir. adótitkár délután tartotta esküvőjét Réder Erzsébettel, özv. Réder Antalné leányával.

— **A nagybecskereki állami középkereskedelmi iskola megnyitása.** Az őszel kezdődő tanévben, mint azt már többször említettük, megnyitják a nagybecskereki m. kir. állami középkereskedelmi iskola első osztálya. A beiratások és felvételi vizsgák 1895. évi szeptember hó 1., 2. és 3-án tartanak meg. A középkereskedelmi iskola, mint szakiskola, általános műveltség nyújtása mellett, tudományos és szakyszerű képzést nyújt mindazoknak, kik első sorban a kereskedelmi, forgalmi, közgazdasági vagy iparvállalati pályákon, továbbá az állami, megyei és városi közigazgatási hivatalok azon ágainál óhajtanak alkalmazást nyerni, melyekre az ezen intézetet, mint a gimnáziummal és reáliskolával egyenrangú iskolát végzett s érettségi bizonyítvánnyal bíró ifjakat az 1883. évi I. t. cz. minősülteknek és illetékeseknek nyilvánít. Atmeneti és előkészítő iskolául szolgál azon ifjaknak, kik még tovább (tanári pályára, a keleti tanfolyamra, közlekedési tanfolyamra, gazdasági akadémiára) óhajtnak magukat képezni. A középkereskedelmi iskolák nyilvánossági joggal ruházzák fel s e mellett a gimnáziummal és reáliskolával egyenlő rangba helyeztetnek és azon kedvezményekben részesülnek, melyek (egyévi önkéntességi, tisztviselői kvalifikáció stb.) ez intézeteket megilletik. A középkereskedelmi iskolába oly növendékek vétetnek fel, kik a gimnázium, reál vagy

polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték vagy a felvételi vizsgát sikerrel kiállják.

Az állami polgári iskolában az 1895/96. tanévi beiratások szintén f. évi szept. hó 1., 2. és 3-án d. e. tartanak meg, ugyane napokon délután lesznek a felvételi, pótló-, javító- és magánvizsgák. Az áll. polg. isk. I. osztályába oly növendékek vétetnek fel, kik a népiskola 4 osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek. A javító, pót-, és magánvizsgák engedélyezése iránti kérvények az igazgatósághoz nyújtandók be. Minden tanuló az intézetbe való első felvétele alkalmával keresztlevelét (szül. bizonyítvány), iskolai bizonyítványát és himmlőoltási igazolványát (1882. XXII. t. cz.) köteles bemutatni. Az elkésve jelentkező tanulók csak kivételesen s mulasztásuk kellő igazolása esetén vétetnek fel. — Tandíj fejében a polgári iskolában évi 5 frt, beiratási díj fejében 1 frt fizetendő. Tandíjmentességre csak szegény-sorsu jó tanulónak van kiállása. A tandíjmentesség iránti folyamodványok a nagym. közoktatási miniszteriumhoz czemezve, a beiratkozás alkalmával iskola igazgatóságának feltétlenül benyújtandók.

— **Jótekönyezélu ünnepély Oraviczában.** Oraviczában az ottani polgári lövészeget a kisdododa javára e hó 20-án táncmulatsággal egybekötött gyermek ünnepélyt rendez igen szép műsorral. A közreműködők között részt vesznek a Franz testvérek is Nagybecskerekéről, kik Rossini „Tell Vilmos“ című operájának nyitányát adják elő zongorán négy kézre.

— **Községjegyzői szigoriatok pótlása.** A belügyminiszter valamennyi vármegye közigazgatási bizottságához a községjegyzői szigorlat tárgyában rendeletet intézett, melyben a községjegyzői szigorlat tárgyában 1894. évi november hó 5-én 58.285. sz. a. kelt belügyminiszteri szabályrendelet pótlása gyanánt megállapítja, hogy ez évi október hó 7. napjától kezdve a házassági jogról szóló 1894. évi XXXI., a gyermekek vadászáról szóló 1894. évi XXXII. és az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. t. czikk. valamint az ezen törvényekhez kiadott és kiadandó összes utasítások is a jegyzői szigorlat tárgyát képezik, továbbá, hogy ugyanazon időtől kezdve az állami anyakönyvi felügyelő is tagja a jegyzői képesség megőrzésére hivatott szakbizottságnak mindazon vármegyékben, melyekre hatásköre kiterjed.

— **Honvédcink itthon.** A szegedi 5. honvéd gyalogezred itt állomásozó harmadik zászlóaljja tegnap este tért vissza az ezredgyakorlatokról. A zászlóalj, melynek tisztikarán és legénységén a kiállott fáradoalmak nyomokat nem hagytak, szeptember 3-ig marad itt és akkor a nagy gyakorlatokra vonul.

— **Az első polgári házasság Temesvárott.** Temesvárról írják, hogy Jettinek Miksa vármegyeri levéltárnok eljegyezte Tietz Ferencz városi iskolaszéki titkár leányát, Józsa-

kisasszonyt. Az esküvőt ez év október hó 1-én, tehát a polgári házasság behozatala napján tartják.

— **A nagyikikindai regalebérlet ügye.** Nagyikikinda képviselőtestületének tegnapi elött tartott közgyűlésén Joano vity Péter h. polgármester jelentést tett, hogy a szesz- és italméresi adó beszedésére vonatkozó jog ez év végével lejárván, az állandó választmány azt javasolja, hogy a kincstári meghatalmazottal való tárgyalás, illetőleg a regalebérletnek újból a város részére leendő megszerzése céljából bizottság küldessék ki. A képviselőtestület a javaslatot egyhangulag elfogadta s a bizottság tagjainak Dus Sándor v. ügyészt, Gyorgyovits Milán főszámvivőt, Müller József tanácsost, Adamovity István, Draxler Lipót, Dr. Grubics Tivadár, Bogdán Markó, Prekajszky Péter városi képviselőket választotta meg. A kincstárral való meg egyezés céljából a bizottság teljhatalommal ruházott fel, köteles azonban a szerződést jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjeszteni.

A bizottság a közgyűlés után nyomban együtt maradt és mindjárt megkezdte tárgyalásait Glatz pénzügyi fogalmazóval. A pénzügyigazgatóság regalebérlet fejében a várostól 94 ezer forintot követelt. A bizottság 75 ezer forintot ajánlott. Eddig 85 ezer forintért bírt a város a bérletet. A bizottság az összeget a jövő bérletre nézve azért redukálta tíz ezer frttal, mert a törvény azon intézkedése folytán, hogy a kizárólagos szeszitalméresi jogosultság megszűnik és a város csakis a törvényben megállapított díjteleket van jogosítva szedni, elesik legalább 16 ezer frt jövedelemtől. A pénzügyi fogalmazó végül 85 ezer frtban állapodott meg, a bizottság pedig megmaradt a 75 ezer mellett úgy, hogy az egyezés ezuttal nem jöhetett létre. Ha a törvényes határidőn belől nem jönne létre a város és a kincstár közötti egyezés, akkor a regalebérlet árlejtés utján lesz értékesítve.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** Tiszahegyéről írja levelezőnk, hogy Bocsa-ron egy vestett kutya megmárt két gyermeket és négy ebet, azután átszökött Tiszahegyésre, hol négy gyermeket sebzett meg. A megmártakat a szülők ellenkezése dacára felküldötték a budapesti Hőgyész-fele intézetbe.

— **Eltűnt főszolgabíró.** Aradról írja tudósítónk, hogy ott nagy meglepetést keltett Kabdebó Kaimának, a világojárás főszolgabírájának az eltűnése, melynek híre most már teljesen megérett. Kabdebó főbíró július 3-án már elhagyta Vilagost, és Aradon át Budapestre érkezett, a honnan leküldte Fábrián László főispánhoz a lemondólevelét azzal a megjegyzéssel, hogy fenn tartja a nyugdíjigényét, de nem fogad el többé semmiféle állást Aradmegyében. Kabdebó, előkelő család sarja, és megyezárte szépségéről ismert felesége, Varjassy Józsefné, az aradi szabadelvű part elnökének a leánya, kivel Kabdebó ifjúkori szerelemből kelt egybe, és irigyet boldogságban étek. Mielőtt

készen kidolgozva kerül a most összeülő eszperességi ülés elé.

A világi és egyházi pályán való fáradozásait már régen elismeréssel tekintették és megjutalmazásokról pappá való felszentesítésének huszonöt éves fordulójára a Ferencz József rendkeresztjével akarták kitüntetni; de ő azt akkor szerényen és ügyesen visszautasította. Ujabbán azonban már nem tehetette, midőn ő felsége a közoktatás körül szerzett érdemeiért koronás érdemrendje aranykeresztjével ékesítette föl. Megható volt ez az ünnep, a mely Lajosfalva szerény községében folyt le; legmeghatóbb azonban az a része, midőn a hivatalos beszédek után a virág csokrot átnyújtó kisleány versikéjére válaszolt. Beszéde annyira megindította az összes jelenlevőket, hogy a főispántól le az utolsó községi örig mindeki könyezett. Alkalmat vett ekkor magának, a gyermekhezintézet feleletében, hogy egyszer nyilvánosan kifejtse azokat az elveket, a melyek őt életében vezérelték. Lelkére kötötte a gyermeknek, hogy legyen jó szülői, tanítói, lelkesze iránt, szeresse őket, ragaszkodjék a földhöz melyen él, szeresse mint magyar a hazáját, mert a szeretet és munka irántuk kötelesség; fáradoalmainak jutalmát soha ne várjuk, mert akkor soha nem lesz belőlünk jó hazafi. Tulságos szerénységét mutatja az, hogy az érdemkeresztet ezután soha életében nem viselte, de hiszen nem viselhette, mert alig öt hónapig bírván, halála oly rögtön, oly váratlan volt, mint a derűs égből leejtő villám. Augusztus nyolczadikán még jó kedvvel kelt föl, rendesen végezte a reggeli isteni tiszteletet és midőn a szószerken az utolsó Ament elrebegették ajkai, ki terült már föléje a halál sötét szárnya. De még

levánszorgott valahogyan, bámulatos lelki erővel küzdve le fájdalmait, hogy hívei észre ne vegyék — hiába a bennit test többé nem engedelmesskedett az akarata. Kocin szállították haza és dacára a gyors orvosi segélynek, többé az élet-hez visszahívunk nem sikerült. Ott dedelgette ápolgatta szerető neje, reménykedett hozzá egy utolsó szóért, de mindössze csak egyszer volt még képes magához ölelni, azután végkép el lankadtak tagjai. Habár már délután 4 órakor bekövetkezett, nemes lelke elszállt a mindenek urához, hogy számot adjon most már ő is földi sáfarkodásáról.

A gyászos eset melyen sújtotta az elhunyt családját, mert oly boldog és igazán peidás család élet, a milyen a lajosfalvi evangélikus lelkész lakban honolt, ritka helyen található. A gyászhir hallatára helyben az egyház, a község, iskola s magánosok gyászlobogókat tüztek ki, valamint a megyeház s a vidék összes evangélikus egyházai is. Hiszen ki volt az ez ember, a ki vele ismeretségben lévén őt ne szeretete volna, vagy hány a kivel jót ne tett volna?

Síratta is halálát a falu apraja nagyja; annyit sirunk mi e három nap alatt, hogy bizony-bizony már a könyünk is majd kiapadt.

Temetése tizediken délután volt, óriási részvet mellett. A helybeli és vidéki közönség számát mintegy három ezerre lehet tenni. Holtteste fölött a templomban Paulinyi antalfalvi lelkész tót, Bochnus franczfeldi magyar beszédet tartott s hiveitől Rapos tanító bucsuztatta el színtén tót nyelven. Az egyházból indult a drága

tetem utolsó ujára barátainak, lelkészársainak és hiveinek vallain, koszoruit vivő harminczket fehérruhás leány között, ki a temetőbe. It Schwahn pancsovai lelkész adta meg alesperessének a végső tiszteletet és kívánt nyugalmas fekvőhelyet föld anyank ölen nemes fiának. A gyászszertartásban segédül voltak még Jeszenszky becskereki, Zatsalik hertelendyfalvi, Kis aradaczi és Sirba erzsébetlaki lelkészek, valamint a vidék tanítóikara.

Hogy ki volt Bujkovszky, hányan voltak barátai, azt az impozans menet velünk csak sejtethette. Járasi főszolgabíránkat családi gyász esetet szólítván el, hivatalos képviselőjeként sem a járásnak jelen nem lehetett.

Eltűnt körünkben a tiszta magas homlok, melynek fennkölt gondolkodását, világos fölfogását bámulni meg nem szűnünk, eltűnt a nemes kebel, a szerető szív, a melynek hevené mi kiesinyek melegedtünk. A váratlan sorscsapás szomorú gyászos özvegységre juttatta a szerető hitvest és korai árvaságra a kiskorú gyermekket. De szolgájon vigaszul fájdalomában az, hogy fájdalma mindegyikünk közös érzése, mert a gyász mindnyájunk közös gyásza. Fájdalmának elviselésében mi is részesülünk mint ő, mert mi is annak a nagy családnak vagyunk tagjai, a mely köréje gyűlve őt ismerte el — a szó valódi értelmében — patriarchaliter, atyjának.

Soká fog még élni emléke hívei halás szívében. P. F.

Kádbebót a világsi járás főszolgabírájának választották meg, Kádbebó a megyei központban viselt állást, és ekkor vette el csodás szép feleségét, a kit most nagyon sajnálnak egész Aradon. Az eltűnt főszolgabíró magánügyeinek rendezésével egy aradi ügyvédet bízott meg, a mi kilátásba helyezi, hogy nem fog élete ellen történi. — Mostani tartózkodási helyét nem tudják.

Három emberélet egy csirke miatt.

— Saját tudósítóktól. —

Aranyág, augusztus 15.

Mélységes megdöbbenést és szánalmat keltett az a szerencsétlenség, mely községünkben e hó 14-én történt. Szinte hihetetlenül hangzik az eset, hogy egy néhány napos kis csirke miatt három ember vesztette el életét. A szerencsétlenségről a következőkben számolhatok be:

Petrovics György udvarán nyomtatással voltak elfoglalva a béresei, midőn egy néhány napos kis csirke az udvarban levő mintegy 7 méter mélységű kutba pottyant. A fővárosi főszolgabíró egész Aranyágon jól ismert Petrovics György erre ráparancsolt béreseinek egyikére, hogy azonnal ereszkedjék le és mentse meg a kis szárnyasállatot. A béres azonban nem engedelmességet urának, és azzal, hogy ő még sohasem volt kutban és életét nem akarja kockáztatni, a leszállást megtagadta.

Erre aztán maga a gazda, Petrovics György szándékozott leereszkedni, ezzel akart rábizonyítani, hogy ebben nincsen semmi veszélyes. Gazdája bátorságán felbuzdulva Stojanov V. kientie ajánlkozott, majd ő megy le inkább a kutba. A béresek ráültették a vödörbe és leeresztették Stojanovot a lánczon a kut mélyébe. A béres szerencsésen le is ért a kut fenekéig, megragadta a fulladozó csirkét, biztonságba helyezte a vödörben és maga is behelyezkedett. A béresek erre ismét felcsavarták a láncot, de alig ért Stojanov a kut félmagasságáig, egy kiáltást hallva fejével a vízbe bukott.

A kut körül állók rémülten tekintettek egymásra és sokan közülük a fővárosi gazdát kezdték vadolni, ki, hogy béresét kimentse és megmeneküljön az emberek szemrehányásától, maga ereszkedett a kutba.

Alig ért el Petrovics György 5 méternyi mélységet, egy velőtrázó sikoltással Stojanovits után zuhant.

A nép tehetetlenül állt a kútnál és nem tudta, hogyan menthetné meg a szerencsétleneket. Végre Tógyer Mojsze nevű béres vállalkozott arra, hogy ugyanazon módon kísérli meg a leereszkedést, mint társai. A felszaporodott tömeg közül sokan vissza akarták tartani, de Tógyer nem hallgatott az intelmekre és a vödörbe ugrott, mire a legények megindították a láncot és a vakmerő béres ereszkedett lefelé. Már ekkor sötét volt és a kutba tekintők csakhamar elvesztették szemek elől a leereszkedőt. Gyorsan felhuzni próbálták a vödört, fel is húzták, de az üres volt és a paraszt ott maradt a vízben szerencsétlen társai mellett.

A nép ekkor már valósággal megrémült, babonás félelem szállta meg és rohant a jegyző házához. A jegyző meg is jelent a kútnál és mindenekelőtt egy égő lámpát bocsátott a sötét kutba, de alig ért két méternyire, kiáludt. Az újabb leszállásra persze gondolni sem lehetett, és így horgokat bocsátotta le, melyekkel hosszas fáradság után sikerült a három embert kihuzni a mélységből — holtan. Minden élesztési kísérlet haszталannak bizonyult, így eredménytelenül maradtak az aetherinjekciók is. Csakhamar jelentést tettek a rékási főszolgabíróknak és a járási orvosnak, ki csak a beállott halált konstatálhatta.

A főszolgabíró azonnal megindította a vizsgálatot, melynek folyamán a járásorvos kiderítette, hogy a kut bizonyos mélységtől kezdve mérges gázokkal tele és ezek ölték meg a kutba bocsátkozókat.

Persze a nép ezt nem érti és babonás félelemmel kerüli a szerencsétlen Petrovics udvarát.

Törvényszék.

Véres bosszu. Fazekas Gábor Abbázia pusztai illetőségű huszéves parasztleány tavaly október havában béréstársára, Berza Lászlóra, aki őt uton-útfélen gyalogolta, puskát fogott és kétszer reálott. A puská azonban mind a két ízben csütörökött mondott. Fazekas erre eldobta a fegyvert és vasvillát ragadott, amelyvel addig ütötte verte a már földön hentergő Berzát, míg annak kiáltásaira elő nem rohantak társai és megfékeztek a dühtől tájékozott legényt. Ma itélt

felette a nagybecskereki törvényszék, amely előtt gyilkossági kísérlet vádja alatt állott. A végtárgyaláson Kövér Lajos törvényszéki bíró elnökölt, a vádhatóságot dr. Milassin Kálmán kir. ügyész képviselte, a vádlott védezőként Vadász Zsigmond módosi ügyvéd szerepelt. A vizsgálati iratok felolvasása után áttertek Fazekas kihallgatására, ki beismeri, hogy meg akarta ölni Berza Lászlót, ki őt nem egyszer csúffá tette, és néhány társa jelenlétében néhány órával tette elkövetését megelőzőleg „jédelen”-nek nevezte. Ezen bűszült fel annyira és elhatározta, hogy megszabadítja magát Berza Lászlótól és bosszút áll gonyolódásain. Megleste tehát béréstársát, ki mint ő is, Karácsonyi Jenő grófnál volt alkalmazásban és reá szegezte az istállóban fekvő fegyverét. Miután a fegyvert a ravasz kétszeri elcsentetésére sem szült el, a fegyvert eldobta és bement egy vasvilláért, majd utána ment az egyik istállóba menekülő Berzának, a ki társai egyikét költögette e szavakkal: Míg te alszol, Fazekas Gábor engem meg akar ölni! Ő a vasvillával reá ütött, mire az elterült a földön, ekkor még két sebet ejtett rajta, erre megragadták előrehant társai és ártalmatlanná tették. A vádlott után kihallgatták a tanukat, kik megerősítették a bűnös vallomását. A bizonyító eljárás után a vádhatóság képviselője tartotta meg nagyhatású vádbeszédét, melyben bebizonyítottak vélté az előre megfontolt szándékot és tekintve a vádlott fiatal voltára, ki a tett elkövetésekor még nem töltötte be huszadik évét, továbbá teljes iskolázatlanságára, a büntető törvénykönyv 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetése a 65. §-ban körülírt kísérlete miatt a 87. §. rendelkezéséhez képest kérte bűnösnek kimondani. A védőügyvéd rövid felszólalása után a törvényszék visszavonult és hosszú tanácskozás után kihirdette az ítéletet, mely szerint a vádhatóság indítványához képest gyilkossági kísérlet büntetésében mondta ki bűnösnek s ehhez képest Fazekas Gábort a 87. §. alkalmazása mellett a büntetési minimumon is alább szállva két év fegyházra ítélte. A vizsgálati fogságából három hónapot tudtak be. Ugy az elítelt, mint az ügyész felebezett, az utóbbi a büntetés súlyosbítása végett.

Táviratok.

Apponyi és Urechia.

Budapest, augusztus 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszelsből telegrafálják: Gróf Apponyi Albert heves hangú nyilatkozatban, amely tegnap az összes brüsszeli lapokban megjelent, kelki a románoknak Magyarország ellen koholt vádjai ellen. Apponyi a nyilatkozatban egyenesen felségsértésnek minősíti a románoknak Magyarországon folytatott tizelmeit. — Ugyanazt az újságíró, akinek Urechia a románok ismert sirlalmait elzokogta, Apponyi is fogadta és szegről végről megozafolta előtte a románok alap-talan panaszkozásait. — A tegnapi banketten, amelyet az interparlamentáris kongresszus tagjainak a tiszteletére rendeztek, Apponyi az idegen tagok nevében felköszöntötte Belgiumot, példaként állítva minden országot, különösen a kis Románia elé, a melyről különben udvariasan szól és amelyet Magyarország egyik jövőre designált szövetségstársának mond. (Derütség és taps.)

Mádi Kovács nyugdíjaztatása.

Budapest, augusztus 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hír szerint Mádi Kovács Lajos altábornagy ősszel nyugodalomba vonul.

A pápa névnapja.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából telegrafálják: Hétfőn, amikor a pápa nevenapját üli, fontos politikai nyilatkozatokat várnak, amiket a pápa a biborosok üdvözlésére adandó válaszában fog tenni.

Dóczy kitüntetése.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király Dóczy Lajost

a közös külügyminiszterium irodalmi osztályának főnökévé nevezte ki.

Az angol trónbeszéd.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból telegrafálják, hogy az angol parlamentset, amelynek most nyílik meg az új választások óta első ülészaka, ma nyitották meg trónbeszéddel. A trónbeszéd hangsúlyozza, hogy Anglia az összes nemzetekkel jó viszonyban van. Megelégedését fejezi ki a kínai-japán háboru befejezésén és sajnálkozik a Kinában legutóbb előfordult kereszténymészárlások felett. Kijelenti továbbá a trónbeszéd, hogy a kormány az eseményeket éber figyelemmel fogja kísélni. Az örmény erőszakoskodásokat élesen elítélő passzus után a trónbeszéd rámutat azokra a reformokra, amelyeket Anglia javaslatba hozott.

A trónbeszéd felolvasása után megindult a felirati vita, amely mindjárt a homerule napok legizgalmasabbjaira emlékeztető botrányt produkált: Tanner, a parlamentnek egy új tagja, felette éles beszédben kelt ugyanis ki a trónbeszéd ellen, amelynek általánosságaival nem látta megelégedve lenni. A parlament erre Tannert sértő kifejezése miatt egyhangulag kizárta.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak.

Az 1895. évi VII. t. cz. alapján megépítendő Székely-vasutak Szepsz Szent György — Csikszeredai vonalán végrehajtandó építési munkákra a magy. kir. államvasutak igazgatósága már a legközelebbi időben nyilvános versenyt fog hirdetni, mely alkalommal az ajánlatok benyújtására csak rövidebb határidő lesz kitzúve.

Ez okból vállalkozni szándékozók felkértenek, hogy a szóban forgó vonalat már most tekintsék meg; megjegyvezvén, hogy a vonalnak tájékoztatást nyújtó átnéz-ti hossz-szeivénye a magy. kir. államvasutak központi tervtárában VI. Terék-körut 56. sz. I. emelet) 3 frt szóval három forintért megvehető.

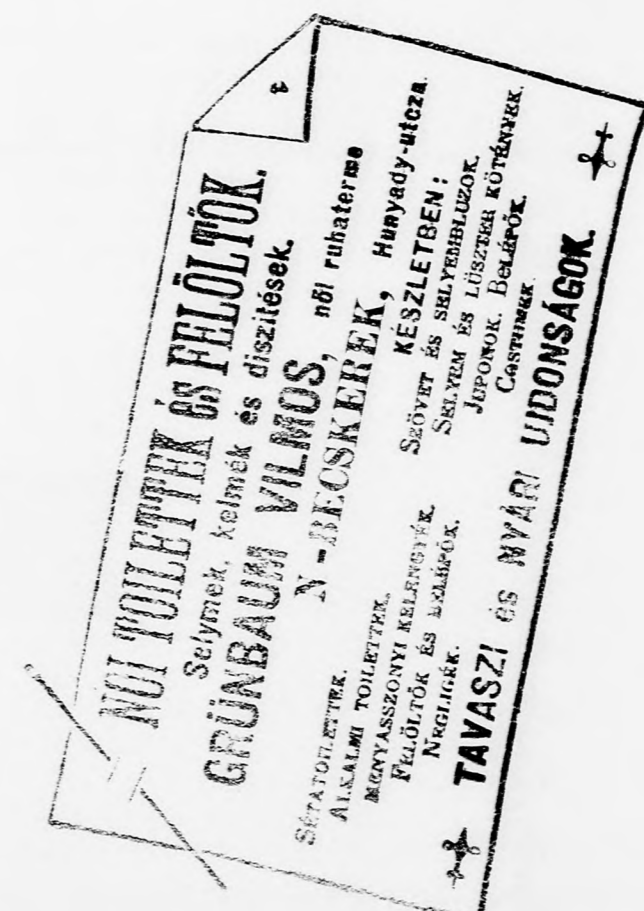
A vonal vezetésére valamint a vonalon teljesített talajkutatók eredményére vonatkozólag a nyomjelző kirendelettség (Budapest, VIII. Lövöldetér 2 ik szám I. em.) és annak Szepsz Szent Györgyön levő közlege ad felvilágosítást.

Budapest, 1895. évi július hó 2.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nyiltér. *)

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

H i r d e t é s e k.

786. sz. B. v. k. 1895.

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint a tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1894 évi 15286. szám alatt kelt végzése folytán **Ungar Mária** bpesti lakos részére, **Idvorján Floare, Todor, Györgye, Lázár, Pável, Andria és Ressu Petru** jankahidi lakosoknál 220 frt és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1895. évi január 16-án lefoglalt 1020 fitra becsült lovak, kocsik, lószerszámok és hizó disznókból álló ingóknak alperesek lakásán Jankahidon bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1895. évi augusztus 22-ik napjának delelőtti 8 órára tüzetett ki.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t. cz. 111. § ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be, annál is inkább, minthogy később bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Kelt Nagybecskereken, 1895. évi július hó 28-án.

Kiss István,

(611-1.1)

kir. bír. végr. hajtó.

Gyakornok,

kellő iskolai képzettséggel bíró, felvétetik gyógyszerintézetben.

(616-2.1)

Grób Ferencz,
gyógyszerész Módos.

Az Alkotmány-utczában

2 szép utczai lakás

folyó évi november hó 1-sejétől kiadó. Bővebbet

(613-x.1)

Fuchs Sándornai.

Haz-eladás.

Módoson két nagy szomszédos a piac-téren fekvő lakház, melyhez nagy és árnyas kert, istállók és egyéb mellék-helyiségek is tartoznak,

szabad kézből eladó.

A házak külön belsősegeken épülvén egyenként is eladók. A feltételek megtudhatók a tulajdonos özvegy **Lebánovich Istvánné** urnónél Budapesten (I. Döbrentei-utca 4. szám), vagy **Dr. Kiszely Kálmán** ügyvéd-nél Módoson. (603-3.3)

Szécsenyi-parton (Amerika) a

2141. számú lakóház

nagy kerttel együtt 1895. november 1-től kezdve bérbe adatik.

Közelebbi értesítés 2122. sz. a.

(607-2.2)

1624. szám ki.

Árlejtsi hirdetmény.

Magyar-Íttele község ez évben egy iskolaépületet építeni szándékozik, amelynek költségelőirányzata 2409 írt 44 kr. ezen építkezésnek vállalat útján keresztülvitele céljából az árlejtsé folyó évi augusztus hó 18-án d. e. 9 órakor M. Íttele község házá-nál tartatik meg.

Felhívának a vállalkozni szándékozók, miszerint emittet határidőig szabályszerű írásbeli ajánataikat adják be avagy szóbeli árlejtsén személyesen jelenjenek meg.

Bánatpénzül az előirányzott összeg 10%-a az árverés megkezdése előtt leteendő.

Az árlejtsi feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők, ugyanott a terv és költség-előirányzat is látható.

M. Ítteleben, 1895. évi augusztus hó 9-én.

Arczfalvy Gyula,
jegyző.

(609-3.3)

Buka Imre,
bíró.

1133. sz. 1895.

Bótos község előljárásgától.

Pályázati hirdetmény.

Bótos község előljárásgától részéről a községi ovónői állásra a pályázat ezennel kiiratik.

Felhívának mindazok kik ezen 300 frt évi fizetés, 2 öl kemény tűzifa és szabadlakás élvezettel egybekötött állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember hó 1-éig nyujtsák be.

Kelt Bótoson, 1895. évi augusztus hó 1-én.

Marinkovits,
jegyző.

(605-3.3)

Natarosch,
bíró.

A Hunyadi-utca 616. és 619. sz. házban két szép nagy utczai lakás

ez évi november hó elsejétől kiadó.

Bővebbet **Stagelschmidt János** urnál. (572-7.6)

A Rákóczy-utczai (Amerika) 2064. számú házban egy 4 szobából és mellék-helyiségekből álló

utczai lakás

ez évi november hó elsejétől kiadó. Évi házbér 320 forint.

(596-3.3)

Haidegger Ödön.

ÜGYNÖKÖK

a törvényes engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladásra (az 1883. XXXI. t. cz. értelmében) igen kedvező feltételek alatt alkalmazhatók.

Fővárosi váltó-üzlet-társaság
ADLER és Tsa BUDAPEST. (598-12.3)

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalban.